

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 527.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796474890112/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

muget i 30 år. – *underfang de Skoldmeer*: s. hører hjemme i nord. myt.; som krigeriske kvinder svarer de til den gr. myt. s amazoner, som Hercules bekrigede som sin 9. bedrift. – *omkomme*: dræbte, tilintetgjorde. – *omkomme de Sirener (...) hundrede Hoveder*: s. er den gr. myt. s havfruer, der med deres sang lokker søfarende i forlis, jvf. n.t.s. 202 ovenf.; Hercules dræbte – som sin 2. bedrift – den syvho-vede ælneræiske hydras (vandslange). – *Hvor har du kønnet (...) skal nogen stand*: idet travesti-helten Ulysses bryder ud i sin monologi- ske, patetiske klage, benytter han den fr. klassicismes (bl.a. tragedie- digtningens) versemål alexandrineren, der kendetegnes ved parvis rimede seksfodsjamber; nogle af versene indeholder gentagelser fra Holbergs parodiske helteepos *Peder Paas* (III,2) (1719-1720). – *for- lade*: svigte. – *troefast (...) dydig (...)* *Fristelse*: se n.t.s. 202 ovenf. – *Eeg, den Storm*: eg, som storm. – *Hvad (...) hvad*: hvilket el. hvilken. – *Opkaster*: slår op. – *mænges*: blande sig. – *Med Vædens (...) som man (...) forventer*: sådan som man forventer at se med verdens under- gang.

- 203 *Morpheus*: drømmenes gud i gr. myt. – *til Hvile (...) at hvile*: se n.t.s. 150. – *Sæn. ult.*: forkortelse for lat.: *Scena ultima*, sidste scene. – *To Jøder*: på komediens tid levede der ca. 350 jøder i Kbh., hoved- sagelig indvandret fra Ty; iflg. Chr. V's Danske Lov (1683) måtte de kun opholde sig i landet med særlig tilladelse, og først ved grundlo- ven af 1849 fik de fuld borgerret; udelukkede fra håndværkernes og handelsfolkernes laug ernærede de sig ofte ved småforretninger og pengeudlån; jøderne her udlejer maskeradedragter og teaterkostu- mer. De fleste »ty jøder« kom opr. fra Østeuropa, hvor deres tale- sprog var jiddisch (blanding af ty. og hebr.); under generationers ophold i Ty. forstærkedes det ty. element, skønt der stadig var tale om et minoritets- og særsprog (»jødetysk«), som da blev de til Da. indvandrede jødets sproglige særkende – under gradvis optagelse af da. sprogræk. Det gebroknede ty., Holberg her lader jøderne tale, er et sådant flere gange blandet indvandrersprog, dog – som alt andet ty. – forståeligt i samtidens Kbh. – *Dat ist doch verflucht (...) nach Be- taling*: det er dog forbandet med de komedianter, når man låner en dragt ud, sender de (den) aldrig tilbage rettidigt, og så må man ven- te en hel uge på betaling. – *Dat ist wahr (...) handelen*: det er sandt Efraim. Men hvorfor er vi så dumme? Men se en gang. Der sidder han og sover med den smukke frakke. Jeg tænkte det nok. Det er uforskammet at behandle lånte klæder sådan. – *Her Mussier! (...) slaapen*: halloj, min herre! Er det en måde at sove med sådanne klæ- der? – *Dat bin ich (...) Ephraim*: det er mig, Min herre kender vel Efraim? – *So kenne (...) Mussier*: da (derimod, til gengæld) kender jeg ham, min herre.